

AZ EURÓPAI UNIÓ BELSŐ BIZTONSÁGÁNAK JOGI ÉS RENDÉSZETTUDOMÁNYI ASPEKTUSAI

Bevezetés

Európa és a világ változik, ahogy a minket körülvevő fenyegetések és kihívások is. Ennek megfelelően az Európai Uniótól érkező megoldásokat is ki kell igazítani. Ugyanakkor – bármennyire erősek és jól felkészültek legyünk is – soha nem küszöbölhetjük ki teljesen a fenyegetéseket. Épp ezért még inkább fontos, hogy fokozzuk erőfeszítéseinket.

Az európai társadalomra komoly biztonsági kockázatok várnak a XXI. században. Számos mai biztonsági kihívás természeténél fogva határon átnyúló és ágazatokon átívelő jellegű. Ez az európai polgárokat nyugtalanítja. Az Euro barométer felmérése szerint az európaiak négyötöde több szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni uniós szintű fellépést vár.¹⁸⁶ Egyben le kell szögezni, hogy egyetlen tagállam sem képes egyedül reagálni ezekre a fenyegetésekre.

A belső biztonsággal kapcsolatban az EU-nak a közös szakpolitikákat, jogszabályokat és a gyakorlati rendőrségi és igazságügyi, határigazgatási és válságkezelési együttműködést illetően van szerepe. A belső biztonság nem valósítható meg a világ többi részétől elzártnan, ezért fontos az, hogy az EU biztonságának belső és külső szempontjai összhangban álljanak és kiegészítsék egymást.

I. Az Európai Unió belső biztonságának jogi aspektusai

Törvényszerű, hogy fontos szerepet játszik az EU belső biztonságának realizálására a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség, és ez a tény kiinduló pont a probléma felgöngyölítésére. A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség nem hozható létre az Európai Unió külső politikáival összhangban álló, határozott külső dimenzió nélkül, amelynek hozzá kell járulnia értékeink elterjesztéséhez, miközben elősegíti az emberi jogokkal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartását. Az e térség keretében kitűzött célok egyike sem akadályozhatja a külső politika megfelelő eszközeinek hatékony érvényesülését. Éppen ellenkezőleg, a partnerség keretében harmadik országokkal és a nemzetközi szervezetekkel folytatott igazságügyi és belügyi együttműködés révén az Unió fokozza saját külső politikájának hatékonyságát.

Az Európai Unió belső biztonságának jogi aspektusai az európai jogforrások hierarchiától függenek. Ez azt jelenti, hogy anyagi és formális közösségi jogforrások alakítják ki a biztonság univerzális jogi hátterét.

Az első anyagi jogforrások közé a bécsi cselekvési terv tartozik, amely biztonságról számolt be és biztonsági kihívásokat tartalmazott az EU szempontjából. A bel- és igazságügy területére vonatkozó első többéves szakpolitikai keretet az Európai Tanács

---

¹⁸⁶ 71. Standard Eurobarométer felmérés

1999. évi tamperei ülésén fogadták el. A program elfogadását követő öt évben az EU lefektette a közös menekültügyi és bevándorlási politika, az összehangolt határellenőrzés és a kölcsönös bizalmon és elismerésen alapuló szorosabb rendőrségi és igazságügyi együttműködés alapjait.

Tamperéhez hasonlóan a hágai program is hosszú távú perspektívát mondhat magáénak, annyiban azonban tovább ment elődjénél, hogy stratégiai céljait e célok megvalósítását szolgáló részletes cselekvési terv kísérte. A hágai program¹⁸⁷ a jogérvényesítési lehetőségek, a nemzetközi védelem, a migráció és a határellenőrzés, a terrorizmus és a szervezett bűnözés, a rendőrségi és igazságügyi együttműködés és a kölcsönös elismerés területeit érintő uniós elképzelések megvalósítását szolgáló alapdokumentum volt.

A tamperei és hágai program eredményeire építve az Európai Tanács a 2010-2014-es időszakra fogadta el a stockholmi programot. Ez program 4.1 pontjában az Európai Tanács felszólította az Tanácsot és a Bizottságot, hogy megszabott elvek alapján alakítsa ki az Unió átfogó belső biztonsági stratégiáját. A program az elvek közé implementálta:

- a) az Unió és a tagállamok közötti egyértelmű feladatmegosztást, amely tükrözi a napjaink kihívásairól alkotott közös elképzeléseket,
- b) az alapvető jogok, a nemzetközi védelem és a jogállamiság tiszteletben tartását,
- c) a tagállamok közötti szolidaritást,
- d) proaktív és hírszerzésre épülő megközelítés beépítését,
- e) szoros együttműködést az uniós ügynökségek között, ideértve az általuk folytatott információcsere további javítását is,
- f) a végrehajtás és az egyszerűsítés középpontba helyezését, valamint a megelőző intézkedések javítását,
- g) regionális kezdeményezések és a regionális együttműködés alkalmazását,
- h) a polgároknak a védelmüket szolgáló uniós munka jelentőségének tudatosítását.

A belső biztonsági stratégia eredményes érvényesítése érdekében feladatának ki kell terjednie az integrális határigazgatás biztonsági vonatkozásaira, valamint adott esetben a belső biztonság területén folytatott operatív együttműködés szempontjából releváns, büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre is. A belső biztonsági stratégiának továbbá figyelembe kell vennie az Unió által kidolgozott külső biztonsági stratégiát, valamint a belső piacot érintő uniós politikákat is. Figyelembe kell vennie továbbá azt is, hogy milyen hatással lehet az Uniónak a szomszédjaival és különösen a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokkal fennálló kapcsolataira, mivel a belső biztonság összekapcsolódik a fenyegetések külső dimenziójával. Olyan Belső Biztonsági Alapot kell létrehozni, amely előmozdítaná a belső biztonsági stratégia végrehajtását annak érdekében, hogy az működő realitássá váljon.

Az Unión belüli biztonság olyan integrált megközelítést tesz szükségessé, amely a biztonsági szakemberek közös biztonsági kultúrájára épül, lehetővé teszi a szakemberek közötti optimális információcsere, és megfelelő technológiai infrastruktúrát bocsát a szakemberek rendelkezésére.¹⁸⁸ A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv 5. részében az Európa biztonságának biztosítása témáját hangsúlyozza és a mellékletében

¹⁸⁷ The Hague Programme: strengthening freedom, security and justice in the European Union (OJ C 53, 3.3.2005, p. 1), and the Council and Commission action plan implementing the Hague Programme on strengthening freedom, security and justice in the European Union (OJ C 198, 12.8.2005, p. 1).

¹⁸⁸ HL C 115., 2010.5.4., 17. o.

fellépéseket, felelős szervezeteket és ütemterveket tartalmaz a stockholmi program sikeres végrehajtására.

A stockholmi program elveire alapul az EU belső biztonság stratégiájának megvalósítása: öt lépés a biztonságosabb Európa felé című bizottsági közleménye.¹⁸⁹ Ez a közlemény azonosítja az EU biztonsága előtt az elkövetkező években álló legsürgetőbb kihívásokat. Öt stratégiai célkitűzést és egyedi fellépéseket javasol 2011–2014-re, amelyek a folyamatban lévő erőfeszítések és kezdeményezések mellett hozzájárulnak az Unió biztonságának erősítéséhez. Az öt stratégiai célkitűzést az egyedi fellépések rendszerébe tartoznak:

1. CÉLKITŰZÉS: A nemzetközi bűnözői hálózatok felgöngyölítése

- 1. fellépés: A bűnözői hálózatok azonosítása és felszámolása;
- 2. fellépés: A gazdaság védelme a bűnözés beszivárgása ellen;
- 3. fellépés: Bűncselekményből származó vagyoni eszközök elkobzása.

2. CÉLKITŰZÉS: A terrorizmus, a radikalizálódás és a toborzás megelőzése

- 1. fellépés: A közösségek felruházása a radikalizálódás és a toborzás megelőzéséhez szükséges eszközökkel;
- 2. fellépés: A terroristák finanszírozáshoz és anyagokhoz való hozzáféréseinek megakadályozása, tranzakcióik nyomom követése;
- 3. fellépés: A közlekedés védelme.

3. CÉLKITŰZÉS: A virtuális tér biztonságának növelése a polgárok és a vállalkozások számára

- 1. fellépés: Kapacitásépítés a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás terén;
- 2. fellépés: Együttműködés az iparral a polgárok eszközökkel való felruházása és védelme érdekében;
- 3. fellépés: A számítástechnikai támadások kezelésére irányuló képességek javítása.

4. CÉLKITŰZÉS: A biztonság megerősítése a határigazgatás útján

- 1. fellépés: Az EUROSUR teljes potenciáljának kihasználása;
- 2. fellépés: A Frontex szerepének erősítése a külső határokon;
- 3. fellépés: Közös kockázatkezelés az áruk külső határokat átlépő mozgásával kapcsolatban;
- 4. fellépés: Az ügynökségek közötti együttműködés javítása nemzeti szinten.

5. CÉLKITŰZÉS: Európa válságokkal és katasztrófákkal szembeni ellenállóképességének javítása

- 1. fellépés: A szolidaritási klauzula teljes mértékű kihasználása;
- 2. fellépés: A fenyegetés- és kockázatértékelés minden veszélyt figyelembe vevő megközelítése;
- 3. fellépés: A különböző helyzetelemző központok összekapcsolása;
- 4. fellépés: Európai veszélyhelyzet-reagálási képesség kialakítása a katasztrófák kezelésére.

---

¹⁸⁹ COM(2010) 673 végleges

Ezeket a stratégiai célkitűzéseket konkrét tervekké kell alakítani. A belső biztonsági stratégia megvalósításáról szóló közlemény 2010. évi elfogadása óta a Tanács elfogadta az EU szervezett bűnözésre vonatkozó 2011–2013-as „Harmónia” szakpolitikai ciklusát is. Ez nyolc prioritásból áll, amelyek a súlyos és szervezett bűnözés és a számítástechnikai bűnözés kezelésére, valamint a határigazgatás megerősítésére összpontosítanak.¹⁹⁰ Ez a módszer fontos lépés abban, hogy a belső biztonsági stratégia politikai prioritásait és stratégiáját olyan műveletekké fordítsuk át, amelyek kollektív, konkrét eredményeket hoznak a belső biztonság terén.

A formális Európa Unió jogforrásaihoz, amelyek a biztonságot explicit kifejezik, tartoznak az Európai Unió működéséről szóló szerződés¹⁹¹ és az Európai Unióról szóló szerződés. A szabadságot, a biztonságot és a jog érvényesülésén alapuló térség szerepét és célját az Unió politikáiban az elsődleges európai jogforrás az Európai Unió működéséről szóló szerződés IV. címe említi meg. Továbbá az 4. cikk (2) bekezdése szerint az Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörök a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség területén alkalmazandók.

A biztonsággal kapcsolatos a 21. cikk, amely *expressis verbis* az Unió közös politikákat és tevékenységeket határoz meg és hajt végre, és a nemzetközi kapcsolatok minden területén magas szintű együttműködés kialakításán munkálkodik annak érdekében, hogy megvédje értékeit, biztonságát, függetlenségét és integritását. Implicit összefüggésben van ennek a cikknek az uniós polgárok biztonságával.

Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke Az Unió egy belső határok nélküli, a szabadságon, a biztonságot és a jog érvényesülésén alapuló olyan térséget kínál polgárai számára, ahol a személyek szabad mozgásának biztosítása a külső határok ellenőrzésére, valamint a bűnmegelőzésre és bűnüldözésre megfelelő intézkedésekkel párosul. Ebből kifolyólag az Európai Unió nagy súlyt fektet a belső biztonság terére is. Továbbá a Európai Unió jogforrásaihoz tartoznak a rendeletek, határozatok és irányelvek, amelyek formálják a belbiztonságának a jogi aspektusait, mint például az Európai Parlament és a Tanács 562/2006/EK Rendelete (Schengeni határ-ellenőrzési kódex).

¹⁹⁰ Az EU Harmónia szakpolitikai ciklusa a következő nyolc prioritást fedi le:

1. a Nyugat-Afrikában aktív vagy ottani székhelyű szervezett bűnözői csoportok azon képességének gyengítése, hogy kokaint és heroint szállítsanak az EU-ba vagy az EU-n belül;
2. a Nyugat-Balkán azon szerepének mérséklése, hogy kulcsfontosságú tranzit- és tárolási zóna legyen az EU-ba szánt tiltott áruk számára, valamint szervezett bűnözői csoportok – köztük albán nyelvű szervezett bűnözői csoportok – logisztikai központjául szolgáljon;
3. a szervezett bűnözői csoportok azon képességének gyengítése, hogy különösen Dél-, Délkelet- és Kelet-Európán keresztül, valamint főként a görög-török határon és a Földközi-tenger Észak-Afrikához közeli válságterületein elősegítsék az EU-ba való illegális bevándorlást;
4. a szintetikus kábítószer, köztük az új pszichoaktív anyagok EU-ban való előállításának és terjesztésének visszaszorítása;
5. a tiltott áruk, köztük a kokain, a heroin, a kannabisz, a hamisított áruk és a cigaretta EU-ba való, különösen konténerben történő szállításának megszakítása;
6. az emberkereskedelem és az embercsempészet valamennyi formája elleni küzdelem az elsősorban az EU déli, délnyugati és délkeleti bűnügyi csomópontjaiban ilyen büntetendő tevékenységeket folytató szervezett bűnözői csoportok megcélzása útján;
7. a mobil (vándorló) szervezett bűnözői csoportok bűncselekmények elkövetésére való általános képességének csökkentése;
8. a számítástechnikai bűnözés és az internet szervezett bűnözői csoportok általi, bűncselekményekhez való felhasználása elleni küzdelem fokozása.

¹⁹¹ HL C 83., 2010.3.30., 128. o.

Az Európai Unió alapjogi chartája, amely 2009. december 1-jén lépett hatályba, megerősíti a jogokat, amelyek különösen a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból és nemzetközi kötelezettségeiből, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, az Unió és a Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Unió Bíróságának és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából következnek.

A Preambulum az Európai Unió alapjogi chartában fölhívja a figyelmet arra, hogy a jogok gyakorlásával együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel. E alapjogok és szabadságok katalógusa a 6. cikkben garantálja mindenkinek a jogot a szabadsághoz és a személybiztonsághoz.

A kutatási együttműködési tevékenységeket belbiztonság területén nemzetközi megállapodások keretében is lehet folytatni. Az Európai Bizottság és az Amerikai Egyesült Államok kormánya végrehajtási megállapodást kötött, a belbiztonság/polgári biztonság területén megvalósuló kutatási együttműködési tevékenységekre.

Az ilyen nemzetközi megállapodások a biztonság olyan alábbi területeire terjedhetnek ki mint a polgárok biztonsága (pl. tiltott kábítószer-gyártás megelőzése), a biztonság és a társadalom közötti kölcsönhatás, a magatartás-kutatást, a személyes adatok védelmével kapcsolatos aggályokat és biometriát, a határellenőrzések és a határátlépés biztonságossága, beleértve a szárazföldi és tengeri határokat, a meglévő technológiák és azok interoperabilitásának optimalizálása, a vonatkozó előírások, szabványok, sebezhetőségi értékelések, tanúsítások, iránymutatások, képzési programok, vizsgálati jelentések, adatok, felszerelések kialakítása és cseréje, valamint a személyzet cseréje.¹⁹²

Szervezetek

A belső biztonság megvalósítása az EU szervezeteken és a tagállamok szervein (pl. a rendőri és biztonsági szolgálatokon) függ. A biztonsággal szembeni fenyegetések felbukkanásával és fokozatos alakulásával egyidejűleg az EU-nak készen kell állnia arra, hogy reagáljon ezekre. Szükség van az olyan uniós szervezetek általi rendszeres fenyegetés- és kockázateértékelésekre, mint amilyenek az Europol, az OLAF, az Eurojust, a Frontex (a Rabit-csapatok), az Európai Unió Közös Helyzetelemző Központja (SitCen) és a közös nyomozócsoportok. Az uniós ügynökségeknek és testületeknek döntő szerepet kell játszaniuk a belső biztonság garantálásában. Hatékonyabban kell együttműködniük, és meg kell kapniuk a szükséges hatásköröket és erőforrásokat ahhoz, hogy – világosan meghatározott szerepük keretén belül – megvalósíthassák céljaikat.

A felsorolt szervezetekből a Frontex-re összpontosítanak. Az illegális migráció elleni küzdelemben az Európai Unió Tagállamai Külső Határain Való Operatív Együttműködési Igazgatásért Felelős Európai Ügynökség (Frontex) jelentős Európai Uniói szervekhez tartozik, amelyet a 2004. október 26-i 2007/2004/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: Frontex-rendelet) hozott létre. Az ügynökség 2005 októberében kezdte meg működését. Az Európai Parlament és a Tanács 1168/2011/EU rendelete az 2007/2004/EK rendeletet módosította. Az Ügynökség feladataihoz tartozik a külső határok ellenőrzését és őrizetét érintő kutatások kidolgozásában való részvétel. Ebből kifolyólag az Ügynökség proaktívan figyelemmel kíséri és elősegíti a külső határok ellenőrzésének és őrizetének

¹⁹² HL L 125., 2010.5.21., 54. o.

szempontjából jelentőséggel bíró kutatási fejleményeket, és ezeket az információkat továbbítja a Bizottságnak és a tagállamoknak.

A Frontex magas szintű elvárásokkal találta szemben magát az európai intézmények, a tagállamok és a szélesebb közvélemény részéről a tekintetben, hogy folytassa az operatív koordináció a dél tengeri határokon folyó illegális bevándorlás elleni fellépés kapcsán. Ahogyan azt az eddigi eredmények is mutatják, az említett műveletek a Frontex által végzett operatív műveletek közül a legköltségesebbek, és ezek igénylik a legtöbb erőforrást. Más műveletekkel összehasonlítva azonban a tagállamok részvétele korlátozott a parti őrség bevonásával zajló műveletekben.

A jövőben elsőrendű fontosságúnak kell tekinteni annak biztosítását, hogy a határellenőrző hatóságok különös érdekeit a kutatási tevékenységek során kellően figyelembe vegyék. A Frontexnek egyedülálló szerepe van annak biztosításában, hogy a nemzeti határellenőrző hatóságok igényei beépüljenek a jövőbeni kutatási prioritások meghatározásába, valamint abban, hogy az említett hatóságokat műhelyek szervezése útján tájékoztassa a legújabb fejleményekről. E szerepének szintén ki kell terjednie az új műszaki megoldások való életben történő operatív tesztelésére irányuló gyakorlati projektek kifejlesztésére, azok megvalósíthatóságának és a jelenlegi eljárásokra gyakorolt hatásának értékelésére, valamint az európai szabványügyi intézetekkel való kapcsolattartásra.

A tagállamok, az EU intézményei, szervei és ügynökségei csak erejük egyesítése és a biztonság stratégia végrehajtás céljából történő együttműködés révén adhatnak igazán koordinált európai választ napjaink biztonsági fenyegetéseire.

II. Az Európai Unió belső biztonságának rendészettudományi aspektusai

A rendészet jelenleg is tudás-alapú tevékenység és egyre nagyobb mértékben válik azzá. A rendészettudomány és rendészeti kutatás lefedi a rendőrség mint bűnüldöző, szolgáltató, rendteremtő, a közrend és közbiztonság megsértésével, valamint a társadalmi nézeteltéréssel szemben fellépő szervezet által betöltött szerepek széles választékát. A rendőri tevékenység stratégiái és stílusai a rendészeti kutatás fontos részeivé váltak. A rendészettudomány a rendőrségnek mint intézménynek és rendészeti tevékenységnek mint folyamatnak a tudományos tanulmányozása. Alkalmazott diszciplínaként a rendészeti tevékenység területén egyesíti más kapcsolódó diszciplínák módszereit és témáit, ideértve a rendőrség tevékenységét, és azokat a külső befolyásoló tényezőket, amelyek kihatnak a közrendre a közbiztonságra és a rendőri tevékenységre. A rendészettudomány arra tesz kísérletet, hogy ismereteket szerezzen a rendőri munka realitásáról és az arra vonatkozó tényeket magyarázza. A rendészettudomány segítséget nyújt mind a rendészeti oktatás, mind a rendészeti képzés számára. A tartalom, a módszertan és a intellektuális fejlődés részei a rendészeti oktatás és a rendészettudomány közötti kapcsolatnak.

A rendészettudomány tárgya azon ismeretek összessége, amelyekre a rendőri vezetőknek szükségük van feladatuk ellátásához. Azokat az ismereteket is felajánlja a demokratikus társadalomnak, amelyek a rendőrségi gyakorlat folyamatos figyelemmel kíséréséhez, és a rendészeti tevékenységi folyamatban való részvételhez szükségesek. A rendészettudomány európai megközelítésének lényegi eleme a szervezeti struktúrák, rendészeti filozófiák, munkafolyamatok és esettanulmányok összehasonlítása. Az összehasonlítás célja a rendészet területén az, hogy a rendészeti szféra információt szerezzen hasonló külföldi gyakorlatokról, hogy összehasonlítsa saját fejlődését másokéval,

hogy egymás jobb megértését alakítsa ki Európában, hogy saját maga tevékenységeit jobban értse, és hogy elkezdje vagy erősítse a nemzetközi szakértői szintű kommunikációt.¹⁹³

Azért, hogy a rendészet küldetése elérje célját, funkcióit és feladatait, folyamatosan megújuló és tudatos jogalkotás kell. A rendészettudomány tartalmát, eseteit és feltételeit tekintve rendkívül gazdag, sokrétű jelenség. A rendfenntartásnak szüksége van megfelelő és változatos módszerekre, gyakorlatra és eszközökre céljának elérése érdekében. Emiatt a rendészettudomány struktúrájában, módszertani aspektusból, világos kategóriákat kell létrehozni, szervezeti és taktikai szükségletek formájában.

A rendészettudomány kutatási tárgyát képező biztonság olyan amely konkrét tényálás megítélését és értékelését normatív módon határozza meg. Ilyen kritériumok jogi gondolkodásokat eredményeznek és egyszinti tudást szolgáltatnak. A rendészettudomány feladata továbbá önálló fogalmak és kategóriák alkotása és új tudáselemek létrehozása.

A biztonság kardinális kategória a rendészettudományi rendszerében. Berži Ladislav a XX. század végén a biztonságot az anyagi, formális és intézményi értelemben fogalmazta. Az anyagi értelemben biztonságot tekint, mint kívánatos biztonsági állapotot és társadalmi kapcsolatot, összefoglalja a feltételeket, amelyek mellett az államnak normális működést a törvény által garantált. Lényegében az állam és a polgári közigazgatás egységét képviseli a közrend védelmében és a biztonságában. Formális értelemben az állami hatóságok számos felelősséggel és eljárással járnak, amelyeket a hatalmi ágak szétválasztása alapján az állam bízott meg, hogy védjék a meglévő társadalmi viszonyokat és feltételeket, amelyek a biztonság anyagi értelmét képezik.

Az intézményi koncepció a biztonság leírására használja a rendőri és biztonsági hatóságokat, amelyeknek végezniük kell a közrend és a biztonság védelmét.¹⁹⁴

Az Európai Unió belső biztonságának rendészettudományi aspektusait befolyásolja a biztonság és belső biztonság kategóriák pozíciója rendészettudományi struktúrájában. Európai együttműködés az intézetek és a szakértők között. A rendészettudomány gyakorlata amely megfeleljen a érdekeknek és igényeknek. Kutatási eredmények és az elméleti területek eredményeinek befogadása. Ezen a területen nagyon fontos hogy a biztonság mint kategória része legyen a rendészettudomány tárgyának, elveinek, jogszabályi környezetének, de ugyanúgy a kutatás módszerének, metodológiájának rendszerbe foglalása. Ez a tudományos megismerés fejlesztésének feladata. Fontos területnek számít a Európai Unió belső biztonságának tudományos kutatása az oktatási intézmények, kutató és tudományos intézmények fejlesztése, a rendészettudomány könyvek és periodikákhoz szükséges kiadók létesítése és rendészettudományi tárgyú szakfolyóiratok kiadása.

A közrend és a közbiztonság megbízható védelme érdekében szükséges, hogy a rendészet olyan átfogó tudományos megközelítést tudhasson magáénak, mely képes reagálni a keletkező kockázatokra, ráadásul úgy, hogy eközben a társadalomnak a kockázat által érintett területét figyelembe veszi, és nem priorál a hatékonyság javára a jogbiztonság és az emberi jogok érvényesülésével szemben. Ez az átfogó szemlélet, akár csak a kriminálpolitikánál, ma már csak több tudományterület eredményeinek együttes figyelembe vételével oldható meg hatékonyan.¹⁹⁵

A stockholmi program céljaiból kifolyólag ki kell alakítani a biztonsági szakemberek közös biztonsági kultúráját. Jelentős mértékben fokozni kell a kölcsönös

¹⁹³ Hans-Gerd Jaschke: Rendészettudomány – Egy európai megközelítés. CEPOL 2008

¹⁹⁴ Ladislav Berži: Teória policajno-bezpečnostných služieb. (Všeobecná časť). Bratislava: A PZ. 1996. 28. o.

¹⁹⁵ Szabó Imre: A rendészettudomány múltja, jelene és jövője. 2011, 70. o. Forrás: http://www.bm-tt.hu/cuccok/letolt/rendtudtar/RendeszettudomanyMagyarorszagon_v5_szabo.pdf (Letöltés ideje: 2012. 07. 04.)

bizalmat ahhoz, hogy a tagállami szereplők lassanként az európai térséget tekintsék természetes működési területeknek. Ez valamennyi érintett szakember esetében szükségessé teszi – többek között az etikai kérdésekre vonatkozó – tapasztalatok és bevált gyakorlatok cseréjének kiszélesítését, valamint a közös képzéseket és gyakorlatokat. Markáns célokot kell kitűzni ezen a téren, például azt, hogy az elkövetkező öt év során a rendőrségi és európai határőrizeti tisztviselők egyharmada részesüljön európai kérdésekre vonatkozó képzésben. A biztonság területén folytatott kutatás-fejlesztési tevékenységnek összhangban kell lennie a belső biztonsági stratégia prioritásaival, és a kölcsönös átjárhatóság tökéletesítésére, illetve a releváns technológiák és igények azonosítására, valamint az eredmények értékelésére és a megfelelő szabványok kidolgozására kell összpontosulnia. A kutatási erőfeszítéseknek meg kell felelniük a valós felhasználói igényeknek. A technológiai kutatásra és fejlesztésre rendelkezésre álló forrásokat a felhasználói elvárásoknak teljes mértékben megfelelő módon kell felhasználni.¹⁹⁶

Következtetések

Az uniós polgárok olyan közösségben kívánnak élni, ahol jogaikat tiszteletben tartják, és biztonságukat megvédik. Az uniós polgárok nagy többsége azt szeretné, hogy az EU még nagyobb szerepet játsszon olyan területeken, mint például a szervezett bűnözés és az emberkereskedelem elleni harc, a terrorizmus elleni fellépés, a rendőrségi és igazságügyi információk tagállamok közötti cseréje, a kábítószerrel való visszaélés elleni harc, az alapvető jogok előmozdítása és védelme, a külső határok ellenőrzése, valamint a menekültügyi és migrációs politika.

Jelenleg kialakítás alatt áll egy sor olyan kezdeményezés, amelynek célja a biztonság belső és külső vonatkozásai közötti együttműködés elősegítése. Az uniós biztonság terén folytatott szorosabb együttműködés és összehangolás biztosítása érdekében rendszeres intézményközi tájékoztató megbeszélésekre kerül majd sor az uniós biztonságot érintő tervezés és információáramlás javítása érdekében. Másodsorban erősíteni kell a koordinációt az Európai Unió külső fellépéseinek tervezése terén, mivel az elengedhetetlen a missziók tervezése során az alsóbb szintekkel folytatott együttműködéshez.

Összegzés

1. Az európai uniós polgárok olyan társadalomban kívánnak élni, ahol biztonságukat garantálják a kompetens szervek.
2. Az Európai Unió belső biztonságának jogi aspektusait az Unió jogforrásai formálják.
3. Az EU belső biztonság stratégiájának megvalósítása függ a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség további fejlesztésén.
4. Az Európai Unió belső biztonságának rendészettudományi aspektusait befolyásolja a társadalmi pozíciója és jövője.
5. A rendészettudományi kutatás keretében olyan kutatási és oktatási projekteket kell megvalósítani, amelyek további új ismereteket felajánlva a demokratikus társadalomnak a biztonság védelmére.

¹⁹⁶ COM(2009) 262 végleges

6. Az rendészettudományi kutatás eredmények közzéte és terjesztése az EU belső biztonságának terén fontos összetevője a szakértői vélemények felhasználásának javítása és hatásának figyelemmel kísérése.
7. Véleménynyilvánítás és vita az Európai Unió belső biztonságának jogi és rendészettudományi aspektusairól, valamint a társadalomban elfoglalt helyéről, figyelmet fordítva az olyan tudományágakra, mint az állam- és jogtudomány, európai jog, nemzetközi jog, szociológia és filozófia.

Felhasznált irodalom

1. Ladislav Berží: Teória policajno-bezpečnostných služieb. (Všeobecná časť). Bratislava: A PZ. 1996
2. Boros, L. Jogi alapismertetek. Kulturtrade. 1998. ISBN 963 9069 55 8
3. Hans-Gerd Jaschke: Rendészettudomány – Egy európai megközelítés. CEPOL 2008
4. Kukorelli, I. Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó. 1995. ISBN 963 8153 66 0
5. Rapčan Jaroslav: A rendészettudomány gyakorlata. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. Pécs, 2011
6. Simon, D. Komunitární právní řád. Praha : ASPI. 2005. ISBN 80-7357-114-5
7. Szabó Imre: A rendészettudomány múltja, jelene és jövője. 2011
8. Varga János: A határrendészeti kutatások új kihívásai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. Pécs, 2011
9. Virányi Gergely: A Bologna Folyamat és megvalósítása a hazai rendészeti felsőoktatásban. Határrendészeti Tanulmányok. 2004/2. szám 76-91 o.
10. Zoltan Hautzinger: International elements of police research. Policajná Teória a Prax. APZ Bratislava 4/2011 54-64. o.
11. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az EU belső biztonsági stratégiájának megvalósítása: öt lépés a biztonságosabb Európa felé. COM(2010) 673 végleges
12. A stockholmi program-a polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa HL C 115., 2010.5.4.
13. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség megvalósítása a polgárok szolgálatában. A stockholmi program végrehajtásáról szóló cselekvési terv. COM(2010) 171 végleges
14. Az Európai Unió Alapjogi Chartája HL C 83., 2010.3.30., 389. o
15. Az Európai Unióról szóló szerződés HL C 83., 2010.3.30., 13. o
16. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés HL C 83., 2010.3.30., 47. o
17. HL C 53., 2005.3.3., 1. o, Hágai program
18. HL L 105., 2006.4.13., 1. o, Schengeni határ-ellenőrzési kódex